УДК 539.3

Я. М. Пастернак

Побудова інтегральних рівнянь магнітоелектропружності на основі формалізму Стро

(Представлено членом-кореспондентом НАН України О. Є. Андрейківим)

На основі теорем про голоморфність функцій та умов ортогональності Стро (Stroh) побудовано інтегральні рівняння для неперіодичних та періодичних задач магнітоелектропружності. Отримані співвідношення записані відносно розривів фізико-механічних полів на розімкнутих або замкнутих контурах, що дало можливість побудувати аналітичні розв'язки для систем співвісних проникних та непроникних тріщин у магнітоелектропружному середовищі.

Інтегральні рівняння для задач лінійної магнітоелектропружності (МЕП), зазвичай, виводять за допомогою [1] варіаційних принципів, методу зважених нев'язок або теорем взаємності. Зокрема, у роботі [2] побудовано фундаментальні розв'язки та використано розширену тотожність Сомільяни для отримання відповідної системи інтегральних рівнянь плоскої задачі. У [3] на прикладі задач електропружності доведено, що симетрія тензора МЕП сталих дає можливість сформулювати теореми взаємності робіт типу Бетті та з використанням фундаментальних розв'язків одержати інтегральні рівняння типу Сомільяни.

Побудові ж інтегральних рівнянь із використанням теорії аналітичних функцій присвячено значно менше робіт, хоча такий підхід є значно продуктивнішим та дає можливість без значних перешкод розглядати також періодичні задачі, півпростори, смуги тощо. Зокрема, у роботах [4, 5] з використанням комплексних потенціалів Стро (Stroh) та інтегральних формул Коші побудовано інтегральні рівняння для дослідження анізотропних та п'єзоелектричних тіл із тріщинами. У [6] отримано інтегральні рівняння плоскої електро- та магнітопружності для комплексних потенціалів типу Лехніцького. У роботі [7] на основі теорії аналітичних функцій одержано інтегральні рівняння анізотропної теорії пружності тіл із тріщинами та тонкими включеннями.

Нижче з використанням розширених комплексних потенціалів Стро [1] та теореми про голоморфність функцій [8, 9] отримано інтегральні рівняння для задач магнітоелектропружності. Такі рівняння мають як загальнотеоретичне, так і важливе прикладне значення, адже їх можна без особливих перешкод внести в обчислювальну схему методу граничних елементів [3], що дає можливість високоточного числового розв'язування неперіодичних та періодичних задач магнітоелектропружності.

Основні співвідношення магнітоелектропружності. Формалізм Стро. Розглянемо стаціонарні фізико-механічні поля, що діють у безмежному анізотропному МЕП середовищі, з яким пов'язана глобальна система координат $Ox_1x_2x_3$. Балансові рівняння для відповідних фізико-механічних полів у стаціонарному випадку набудуть вигляду [1, 10]:

$$\sigma_{ij,j} + f_i = 0, \qquad D_{i,i} - q = 0, \qquad B_{i,i} = 0 \qquad (i, j = 1, 2, 3). \tag{1}$$

Тут σ_{ij} — компоненти тензора напружень; f_i — компоненти вектора об'ємних сил; D_i — електричне зміщення; q — густина вільних зарядів; B_i — компоненти вектора магнітної індукції. У формулах прийняте правило Ейнштейна підсумовування за індексом, що повторюється. Кома в нижніх індексах означає операцію диференціювання за координатою, індекс якої стоїть після коми, тобто, $u_{i,j} \equiv \partial u_i/\partial x_j$.

Конститутивні співвідношення лінійної магнітоелектропружності відповідно до [1, 10] мають такий вигляд:

$$\begin{aligned} \sigma_{ij} &= C_{ijkm}\varepsilon_{km} - e_{pij}E_p - h_{pij}H_p, \\ D_i &= e_{ikm}\varepsilon_{km} + \kappa_{ip}E_p + \beta_{ip}H_p, \\ B_i &= h_{ikm}\varepsilon_{km} + \beta_{ip}E_p + \mu_{ip}H_p, \end{aligned} \tag{2}$$

де $\varepsilon_{ij} = (u_{i,j} + u_{j,i})/2$ — деформації; $E_i = -\phi_{,i}$, $H_i = -\psi_{,i}$ — компоненти векторів напруженості електричного та магнітного полів; u_i — складові вектора переміщень точок тіла; ϕ, ψ — електричний та магнітний потенціали; C_{ijkm} — компоненти тензора пружних сталих; e_{ijk}, h_{ijk} — п'єзоелектричні та п'єзомагнітні сталі; κ_{ij}, μ_{ij}, β_{ij} — діелектрична, магнітна та електромагнітна проникності матеріалу.

Розглянемо двовимірні електричні, магнітні та механічні поля, при яких переміщення, електричний та магнітний потенціали точок циліндричного тіла не змінюються з координатою x_3 ($u_{i,3} \equiv 0$, $E_3 = -\phi_{,3} \equiv 0$, $H_3 = -\psi_{,3} \equiv 0$). Введемо, згідно з [1, 3], узагальнені величини

$$\begin{aligned} &\widetilde{u}_i = u_i, \quad \widetilde{u}_4 = \phi, \quad \widetilde{u}_5 = \psi; \quad \widetilde{f}_i = f_i, \quad \widetilde{f}_4 = -q, \quad \widetilde{f}_5 = 0; \\ &\widetilde{\sigma}_{ij} = \sigma_{ij}, \quad \widetilde{\sigma}_{4j} = D_j, \quad \widetilde{\sigma}_{5j} = B_j; \\ &\widetilde{C}_{ijkm} = C_{ijkm}, \quad \widetilde{C}_{ij4m} = e_{mij}, \quad \widetilde{C}_{4jkm} = e_{jkm}, \quad \widetilde{C}_{4j4m} = -\kappa_{jm}, \\ &\widetilde{C}_{ij5m} = h_{mij}, \quad \widetilde{C}_{5jkm} = h_{jkm}, \quad \widetilde{C}_{5j5m} = -\mu_{jm}, \quad \widetilde{C}_{4j5m} = -\beta_{jm}, \\ &\widetilde{C}_{5j4m} = -\beta_{jm} \quad (i,k = 1,2,3;\ j,m = 1,2). \end{aligned} \tag{3}$$

Із використанням позначень (3) визначальні співвідношення (2) можна записати в уніфікованій компактній формі

$$\widetilde{\sigma}_{ij} = \widetilde{C}_{ijkm}\widetilde{u}_{k,m} \qquad (i,k = 1,..,5;\ j,m = 1,2), \tag{4}$$

а балансові рівняння (1) для стаціонарних механічних, електричних та магнітних полів набудуть вигляду

$$\widetilde{\sigma}_{ij,j} + \widetilde{f}_i \equiv \widetilde{C}_{ijkm}\widetilde{u}_{k,jm} + \widetilde{f}_i = 0 \qquad (i,k = 1,..,5;\ j,m = 1,2). \tag{5}$$

Відповідно до [1] однорідний (для випадку $\widetilde{f}_i = 0$) розв'язок рівнянь (5) має вигляд

$$\widetilde{u}_i = 2\Re[A_{i\alpha}F_\alpha(z_\alpha)], \qquad \widetilde{\varphi}_i = 2\Re[B_{i\alpha}F_\alpha(z_\alpha)] \qquad (i,\alpha = 1,..,5), \tag{6}$$

де $\mathbf{A} \equiv [A_{i\alpha}] = [\mathbf{a}_1, \ldots, \mathbf{a}_5]$, $\mathbf{B} \equiv [B_{i\alpha}] = [\mathbf{b}_1, \ldots, \mathbf{b}_5]$ — матриці комплексних сталих; $z_\alpha = x_1 + p_\alpha x_2$; p_α — корені характеристичного рівняння; $\widetilde{\varphi}_i$ — узагальнена функція напружень, електричних зміщень та магнітної індукції (розширена функція напружень); $F_\alpha(z_\alpha)$ — розширені комплексні потенціали Стро для задач магнітоелектропружності.

Компоненти розширеного тензора напружень дорівнюють похідним від відповідних компонент розширеної функції напружень $\widetilde{\boldsymbol{\varphi}}$:

$$\widetilde{\sigma}_{i1} = -\widetilde{\varphi}_{i,2}, \qquad \widetilde{\sigma}_{i2} = \widetilde{\varphi}_{i,1} \qquad (i = 1, \ldots, 5). \tag{7}$$

Вектори $\mathbf{a}_\alpha$, що формують матрицю $\mathbf{A}$, та відповідні їм комплексні сталі p_α визначаються із задачі на власні значення формалізму Стро [1]

$$[\mathbf{Q} + p_\alpha(\mathbf{R} + \mathbf{R}^{\mathrm{T}}) + p_\alpha^2 \mathbf{T}]\mathbf{a}_\alpha = 0, \tag{8}$$

де компоненти 5×5 матриць $\mathbf{Q}$, $\mathbf{R}$, $\mathbf{T}$ дорівнюють [1]: $Q_{ik} = \widetilde{C}_{i1k1}$, $T_{ik} = \widetilde{C}_{i2k2}$, $R_{ik} = \widetilde{C}_{i1k2} = \widetilde{C}_{k2i1}$. Вектори $\mathbf{b}_\alpha$ означені так [1]:

$$\mathbf{b}_\alpha = (\mathbf{R}^{\mathrm{T}} + p_\alpha \mathbf{T})\mathbf{a}_\alpha = -(\mathbf{Q} + p_\alpha \mathbf{R})\mathbf{a}_\alpha / p_\alpha. \tag{9}$$

При цьому матриці $\mathbf{A}$ та $\mathbf{B}$ нормують співвідношеннями [1]

$$\mathbf{B}^{\mathrm{T}}\mathbf{A} + \mathbf{A}^{\mathrm{T}}\mathbf{B} = \mathbf{I}, \qquad \mathbf{B}^{\mathrm{T}}\overline{\mathbf{A}} + \mathbf{A}^{\mathrm{T}}\overline{\mathbf{B}} = \mathbf{0}, \tag{10}$$

що із використанням (6) дають можливість легко обчислити значення комплексних потенціалів Стро через дійсні розширені функції переміщень $\widetilde{\mathbf{u}}$ та напружень $\widetilde{\boldsymbol{\varphi}}$

$$\mathbf{f} = \mathbf{A}^{\mathrm{T}}\widetilde{\boldsymbol{\varphi}} + \mathbf{B}^{\mathrm{T}}\widetilde{\mathbf{u}}, \tag{11}$$

де $\mathbf{f} = [F_1(z_1), F_2(z_2), \ldots, F_5(z_5)]^{\mathrm{T}}$ — вектор комплексних потенціалів Стро.

Побудова інтегральних співвідношень типу Сомільяни. Розглянемо безмежну комплексну площину із системою гладких розімкнутих дуг $\Gamma = \bigcup\limits_j \Gamma_j$, що не перетинаються. Відповідно до [8, 9] для того, щоб функції $\phi^+(s)$, $\phi^-(s)$ класу H^* на Γ (включаючи початки і кінці дуг) були граничними значеннями кусково-голоморфної зовні Γ функції $\phi(z)$, що дорівнює нулю на безмежності, необхідним і достатнім є виконання умови

$$\frac{1}{2}\Sigma\phi(s) = \frac{1}{2\pi i}\int\limits_\Gamma \frac{\Delta\phi(\tau)}{\tau - s}d\tau, \tag{12}$$

де $\Sigma(\cdot) = (\cdot)^+ + (\cdot)^-$, $\Delta(\cdot) = (\cdot)^+ - (\cdot)^-$; $i = \sqrt{-1}$.

Використовуючи означення (7) розширеної функції напружень $\widetilde{\boldsymbol{\varphi}}$, співвідношення $dZ_\alpha = -(n_2 - n_1 p_\alpha)d\Gamma$, балансові рівняння $\int\limits_\Gamma \Sigma\widetilde{t}_j(\mathbf{x})\, d\Gamma(\mathbf{x}) = 0$ та метод інтегрування частинами, на основі співвідношень (11) та (12) отримаємо такі необхідні і достатні умови голоморфності комплексних потенціалів Стро $F_\alpha(z_\alpha)$ у площинах z_α:

$$\frac{1}{2}\Sigma F_\alpha(Z_\alpha(\mathbf{y})) = \frac{1}{2\pi i}\int\limits_\Gamma \frac{\Delta F_\alpha(Z_\alpha(\mathbf{x}))}{Z_\alpha(\mathbf{x} - \mathbf{y})}dZ_\alpha(\mathbf{x}) =$$

$$= \frac{1}{2\pi i}\int\limits_\Gamma A_{j\alpha} \ln Z_\alpha(\mathbf{x} - \mathbf{y})\Sigma\widetilde{t}_j(\mathbf{x})d\Gamma(\mathbf{x}) -$$

$$- \frac{1}{2\pi i}\int\limits_\Gamma \frac{B_{j\alpha}(n_2 - n_1 p_\alpha)}{Z_\alpha(\mathbf{x} - \mathbf{y})}\Delta\widetilde{u}_j(\mathbf{x})d\Gamma(\mathbf{x}) \qquad (\mathbf{x}, \mathbf{y} \in \Gamma), \tag{13}$$

де $Z_\alpha(\mathbf{x}) = x_1 + p_\alpha x_2$; n_1, n_2 — компоненти вектора нормалі $\mathbf{n} = \mathbf{n}^+$ до кривої Γ у точці $\mathbf{x}$; $\widetilde{t}_i^\pm = \widetilde{\sigma}_{ij}^\pm n_j^\pm$ — граничні значення компонент розширеного вектора напружень.

На основі (6), (7) та (13) легко отримати такі сингулярні інтегральні рівняння для задач магнітоелектропружності:

$$\begin{aligned} &\frac{1}{2}\Sigma\widetilde{u}_i(\mathbf{y}) = \int\limits_\Gamma U_{ij}(\mathbf{x},\mathbf{y})\Sigma\widetilde{t}_j(\mathbf{x})\,d\Gamma(\mathbf{x}) - \int\limits_\Gamma T_{ij}(\mathbf{x},\mathbf{y})\Delta\widetilde{u}_j(\mathbf{x})\,d\Gamma(\mathbf{x}), \\ &\frac{1}{2}\Delta\widetilde{t}_i(\mathbf{y}) = n_j^+(\mathbf{y})\left[\int\limits_\Gamma D_{ijk}(\mathbf{x},\mathbf{y})\Sigma\widetilde{t}_k(\mathbf{x})\,d\Gamma(\mathbf{x}) - \int\limits_\Gamma S_{ijk}(\mathbf{x},\mathbf{y})\Delta\widetilde{u}_k(\mathbf{x})\,d\Gamma(\mathbf{x})\right]. \end{aligned} \tag{14}$$

У (14) сингулярні та гіперсингулярні інтеграли слід обчислювати в сенсі головного значення або скінченної частини. Ядра рівнянь (14) задані співвідношеннями

$$\begin{aligned} &U_{ij}(\mathbf{x},\mathbf{y}) = \frac{1}{\pi}\Im[A_{i\alpha}A_{j\alpha}\ln Z_\alpha(\mathbf{x}-\mathbf{y})], \qquad T_{ij}(\mathbf{x},\mathbf{y}) = \frac{1}{\pi}\Im\left[A_{i\alpha}B_{j\alpha}\frac{(n_2 - n_1 p_\alpha)}{Z_\alpha(\mathbf{x}-\mathbf{y})}\right], \\ &D_{ijk}(\mathbf{x},\mathbf{y}) = -\frac{1}{\pi}\Im\left[(\delta_{2j} - \delta_{1j}p_\alpha)B_{i\alpha}A_{k\alpha}\frac{1}{Z_\alpha(\mathbf{x}-\mathbf{y})}\right], \\ &S_{ijk}(\mathbf{x},\mathbf{y}) = \frac{1}{\pi}\Im\left[(\delta_{2j} - \delta_{1j}p_\alpha)B_{i\alpha}B_{k\alpha}\frac{n_2 - n_1 p_\alpha}{[Z_\alpha(\mathbf{x}-\mathbf{y})]^2}\right]. \end{aligned} \tag{15}$$

Інтегральні рівняння (14) цілком аналогічні співвідношенням, отриманим у роботах [1–3] на підставі теорем взаємності робіт.

Відповідно до [8, 9] формули для замкнутих контурів можна трактувати як частковий випадок формул для розімкнутих контурів. Для цього слід лише вважати, що на замкнутому контурі $\phi^+(s) = \phi(s)$, а $\phi^-(s) \equiv 0$.

Інтегральні співвідношення періодичних задач. У роботі [8] доведено, що для того щоб функції $\phi^+(s)$, $\phi^-(s)$ класу H^* на Γ були граничними значеннями періодичної з періодом π кусково-голоморфної зовні Γ і розташованих із тим же періодом конгруентних до Γ контурів функції $\phi(z)$, необхідно і достатньо, щоб виконувалася умова

$$\frac{1}{2}\Sigma\phi(s) = \frac{1}{2\pi i}\int\limits_\Gamma \Delta\phi(\tau)\operatorname{ctg}(\tau - s)\,d\tau. \tag{16}$$

Лінійне перетворення $z = \pi Z/(\omega_{x_1} + i\omega_{x_2})$ дає можливість перейти у цих залежностях до задачі з довільним періодом $\boldsymbol{\omega} = [\omega_{x_1}, \omega_{x_2}]^{\mathrm{T}}$.

Внаслідок лінійності задачі для випадку періодичних систем дуг Γ комплексні потенціали Стро можна подати у вигляді суми зумовлених дією прикладеного на безмежності навантаження потенціалів $F_\alpha^\infty(z_\alpha)$ та збурених періодичних складових $F_\alpha^*(z_\alpha)$. Тоді на основі теореми голоморфності (16) із використанням співвідношень (6), (7) та (11) отримаємо такі інтегральні рівняння періодичних задач магнітоелектропружності:

$$\begin{aligned} &\frac{1}{2}\Sigma\widetilde{u}_i(\mathbf{y}) = \int\limits_\Gamma U_{ij}^{\mathrm{p}}(\mathbf{x},\mathbf{y})\Sigma\widetilde{t}_j(\mathbf{x})\,d\Gamma(\mathbf{x}) - \int\limits_\Gamma T_{ij}^{\mathrm{p}}(\mathbf{x},\mathbf{y})\Delta\widetilde{u}_j(\mathbf{x})\,d\Gamma(\mathbf{x}) + \widetilde{u}_i^\infty(\mathbf{y}), \\ &\frac{1}{2}\Delta\widetilde{t}_i(\mathbf{y}) = n_j^+(\mathbf{y})\left[\int\limits_\Gamma D_{ijk}^{\mathrm{p}}(\mathbf{x},\mathbf{y})\Sigma\widetilde{t}_k(\mathbf{x})\,d\Gamma(\mathbf{x}) - \int\limits_\Gamma S_{ijk}^{\mathrm{p}}(\mathbf{x},\mathbf{y})\Delta\widetilde{u}_k(\mathbf{x})\,d\Gamma(\mathbf{x}) + \widetilde{\sigma}_{ij}^\infty\right], \end{aligned} \tag{17}$$

де $\widetilde{u}_i^\infty(\mathbf{y})$ — зумовлені дією віддаленого навантаження $\widetilde{\sigma}_{ij}^\infty$ компоненти розширеного вектора переміщень. Ядра рівнянь (17) означені виразами

$$\begin{aligned}
&U_{ij}^{\mathrm{p}}(\mathbf{x},\mathbf{y}) = \frac{1}{\pi}\Im\left[A_{i\alpha}A_{j\alpha}\ln\sin\frac{\pi Z_\alpha(\mathbf{x}-\mathbf{y})}{Z_\alpha(\boldsymbol{\omega})}\right],\\
&T_{ij}^{\mathrm{p}}(\mathbf{x},\mathbf{y}) = \Im\left[A_{i\alpha}B_{j\alpha}\frac{(n_2-n_1p_\alpha)}{Z_\alpha(\boldsymbol{\omega})}\operatorname{ctg}\frac{\pi Z_\alpha(\mathbf{x}-\mathbf{y})}{Z_\alpha(\boldsymbol{\omega})}\right],\\
&D_{ijk}^{\mathrm{p}}(\mathbf{x},\mathbf{y}) = -\Im\left[(\delta_{2j}-\delta_{1j}p_\alpha)\frac{B_{i\alpha}A_{k\alpha}}{Z_\alpha(\boldsymbol{\omega})}\operatorname{ctg}\frac{\pi Z_\alpha(\mathbf{x}-\mathbf{y})}{Z_\alpha(\boldsymbol{\omega})}\right],\\
&S_{ijk}^{\mathrm{p}}(\mathbf{x},\mathbf{y}) = \pi\Im\left[(\delta_{2j}-\delta_{1j}p_\alpha)B_{i\alpha}B_{k\alpha}\frac{n_2-n_1p_\alpha}{[Z_\alpha(\boldsymbol{\omega})]^2}\operatorname{cosec}^2\frac{\pi Z_\alpha(\mathbf{x}-\mathbf{y})}{Z_\alpha(\boldsymbol{\omega})}\right].
\end{aligned} \tag{18}$$

Системи співвісних тріщин у МЕП середовищі. Новими і важливими для дослідження видаються періодичні задачі магнітоелектропружності, тому здійснимо аналіз прикладів для періодичних систем тріщин у МЕП середовищах. Як і в суто пружних задачах теорії тріщин [11], у МЕП середовищах поблизу вершин тріщиноподібних дефектів поля напружень, електричних зміщень та магнітної індукції також мають кореневу особливість [1, 3]. Коефіцієнти інтенсивності цих полів біля вершини тріщини обчислюються за формулою [3]

$$\widetilde{\mathbf{k}}^{(1)} = \lim_{s\to 0}\sqrt{\frac{\pi}{8s}}\mathbf{L}\cdot\Delta\widetilde{\mathbf{u}}(s), \tag{19}$$

де $\widetilde{\mathbf{k}}^{(1)} = [K_{\mathrm{II}}, K_{\mathrm{I}}, K_{\mathrm{III}}, K_D, K_B]^{\mathrm{T}}$ — вектор коефіцієнтів інтенсивності напружень, електричних зміщень та магнітної індукції (КІНЕЗМІ); $\mathbf{L} = -2\sqrt{-1}\mathbf{B}\mathbf{B}^{\mathrm{T}}$ — дійсний тензор Barnett–Lothe [1]. Механічні, електричні та магнітні поля у локальній полярній системі координат $Ox_1'x_2'$ із розташованим у вершині тріщини початком O та спрямованою вздовж дотичної до лінії тріщини віссю Ox_1' означені залежностями [3]

$$\begin{aligned}
&\widetilde{\boldsymbol{\sigma}}_1 = [\widetilde{\sigma}_{i1}] = -\widetilde{\boldsymbol{\varphi}}_{,2} = -\frac{1}{\sqrt{2\pi}}\Re\{\mathbf{B}\langle p_* Z_*^{-1/2}\rangle\mathbf{B}^{-1}\widetilde{\mathbf{k}}^{(1)}\},\\
&\widetilde{\boldsymbol{\sigma}}_2 = [\widetilde{\sigma}_{i2}] = \widetilde{\boldsymbol{\varphi}}_{,1} = \frac{1}{\sqrt{2\pi}}\Re\{\mathbf{B}\langle Z_*^{-1/2}\rangle\mathbf{B}^{-1}\widetilde{\mathbf{k}}^{(1)}\},
\end{aligned} \tag{20}$$

де $\langle Z_*^{-1/2}\rangle = \operatorname{diag}[Z_1^{-1/2}, Z_2^{-1/2}, \ldots, Z_5^{-1/2}]$.

Розглянемо періодичну систему розташованих уздовж осі Ox_1 на відстані d ($\boldsymbol{\omega} = [d,0]^{\mathrm{T}}$) одна від одної співвісних тріщин завдовжки $2a$, що перебувають під впливом заданого компонентами $\widetilde{\sigma}_{ij}^\infty$ розширеного тензора напружень, електричних зміщень та магнітної індукції навантаження на нескінченності. За відсутності електричного та магнітного контакту берегів (непроникні тріщини) інтегральні рівняння (17) набудуть вигляду

$$\frac{1}{\pi}\int_{-a}^{a}\Delta\widetilde{u}_{i,1}\left[\frac{\pi}{d}\operatorname{ctg}\frac{\pi(x-\xi)}{d}\right]dx = -2L_{ij}^{-1}\widetilde{\sigma}_{j2}^\infty \qquad (i,j = 1,\ldots,5). \tag{21}$$

У випадку проникних тріщин, береги яких перебувають в ідеальному електричному та магнітному контакті ($\Delta\widetilde{u}_{4,1} = \Delta\widetilde{u}_{5,1} = 0$), система інтегральних рівнянь (17) зведеться до

$$\frac{1}{\pi}\int\limits_{-a}^{a}\Delta\widetilde{u}_{i,1}\left[\frac{\pi}{d}\operatorname{ctg}\frac{\pi(x-\xi)}{d}\right]dx = -L_{ij}^{-1}(2\widetilde{\sigma}_{j2} + \delta_{j4}\Delta\widetilde{t}_4 + \delta_{j5}\Delta\widetilde{t}_5). \tag{22}$$

Згідно з [11], розв'язок рівнянь типу (21) має вигляд

$$\widetilde{k}_i^{(1)} = \widetilde{\sigma}_{i2}\sqrt{\pi a}K^0, \qquad K^0 = \sqrt{\frac{\operatorname{tg}(z)}{z}}, \tag{23}$$

де $z = \pi\lambda/2$; $\lambda = 2a/d$. Важливо наголосити, що при однорідному навантаженні на нескінченності КІНЕЗМІ періодичної системи співвісних непроникних тріщин не залежать від властивостей МЕП матеріалу. Коефіцієнти інтенсивності напружень у цьому випадку тотожні розв'язкам плоскої задачі теорії пружності ізотропного тіла [11].

Розв'язуючи систему рівнянь (22), отримаємо значення КІНЕЗМІ для співвісних електрично та магнітно проникних тріщин:

$$\begin{gathered}\widetilde{k}_i^{(1)} = \left(\widetilde{\sigma}_{i2} + \frac{\delta_{i4}\Delta\widetilde{t}_4 + \delta_{i5}\Delta\widetilde{t}_5}{2}\right)K^0\sqrt{\pi a},\\ \Delta\widetilde{t}_4 = 2\frac{(L_{5i}^{-1}L_{45}^{-1} - L_{4i}^{-1}L_{55}^{-1})\widetilde{\sigma}_{i2}}{L_{44}^{-1}L_{55}^{-1} - L_{45}^{-1}L_{54}^{-1}}, \qquad \Delta\widetilde{t}_5 = 2\frac{(L_{4i}^{-1}L_{54}^{-1} - L_{5i}^{-1}L_{44}^{-1})\widetilde{\sigma}_{i2}}{L_{44}^{-1}L_{55}^{-1} - L_{45}^{-1}L_{54}^{-1}}.\end{gathered} \tag{24}$$

На відміну від (23), розв'язок (24) для проникних тріщин залежить від властивостей МЕП середовища, заданих компонентами L_{ij} тензора Barnett–Lothe.

Таким чином, формалізм Стро є компактним та елегантним підходом для дослідження плоских задач магнітоелектропружності. Завдяки співвідношенням ортогональності він дає можливість отримати прості зв'язки між комплексними потенціалами та функціями переміщень і напружень. Поєднання цього формалізму із теоремами про голоморфність функцій дає змогу побудувати інтегральні рівняння типу Сомільяни, які у загальному випадку найзручніше розв'язувати методом граничних елементів. Зокрема, отримані в такий спосіб співвідношення для періодичних задач дали можливість одержати замкнуті розв'язки для систем співвісних проникних та непроникних тріщин у МЕП середовищі.

1. *Qin Q. H.* Green's function and boundary elements of multifield materials. – Oxford: Elsevier, 2007. – 254 p.
2. *Ding H., Jiang A.* A boundary integral formulation and solution for 2D problems in magneto-electro-elastic media // Computers and Structures. – 2004. – **82**. – P. 1599–1607.
3. *Pasternak Ia.* Coupled 2D electric and mechanical fields in piezoelectric solids containing cracks and thin inhomogeneities // Engng. Anal. Bound. Elem. – 2011. – **35**, No 4. – P. 678–690.
4. *Wu K. C.* A new boundary integral equation method for analysis of cracked linear elastic bodies // Journal of the Chinese Institute of Engineers. – 2004. – **27**, No 6. – P. 937–941.
5. *Wu K. C.* A new boundary integral equation method for cracked piezoelectric bodies // Key Eng. Mat. – 2006. – Vols. 306–308. – P. 465–470.
6. *Bardzokas D. I., Filshtinsky M. L., Filshtinsky L. A.* Mathematical methods in electro-magneto-elasticity. – New York: Springer, 2007. – 530 p.
7. *Сулим Г. Т.* Основи математичної теорії термопружної рівноваги деформівних твердих тіл з тонкими включеннями. – Львів: Дослідно-видавн. центр НТШ, 2007. – 716 с.

8. *Линьков А. М.* Комплексный метод граничных интегральных уравнений теории упругости. – СПб.: Наука, 1999. – 382 с.
9. *Мусхелишвили Н. И.* Сингулярные интегральные уравнения. Изд. 3-е, испр. и дополн. – Москва: Наука, 1968. – 512 с.
10. *Калоеров С. А., Петренко А. В.* Двумерные задачи электромагнитоупругости для многосвязных тел. – Донецк: Юго-Восток, 2011. – 232 с.
11. *Саврук М. П.* Двумерные задачи упругости для тел с трещинами. – Киев: Наук. думка, 1981. – 324 с.

Луцький національний технічний університет

Надійшло до редакції 28.11.2011
Після доопрацювання — 23.02.2012

Я. М. Пастернак

Построение интегральных уравнений магнитоэлектроупругости на основе формализма Стро

На основе теорем о голоморфности функций и условий ортогональности Стро (Stroh) построены интегральные уравнения для непериодических и периодических задач магнитоэлектроупругости. Полученные соотношения записаны относительно разрывов физико-механических полей на разомкнутых или замкнутых контурах, что дало возможность построить аналитические решения для систем соосных проницаемых и непроницаемых трещин в магнитоэлектроупругой среде.

Ia. M. Pasternak

Construction of the integral equations of magnetoelectroelasticity using the Stroh formalism

Based on the theorems on the holomorphy of functions and the Stroh orthogonality relations, the integral equations for non-periodic and periodic problems of magnetoelectroelasticity are constructed. The obtained relations are written for the discontinuities of physical and mechanical fields, which allows obtaining the closed-form solutions for the sets of colinear permeable and impermeable cracks in a magnetoelectroelastic medium.